Anul XLIV. Nr. 2 — 12 Pagini — EXEMPLARUL IN TARA 2 LEI, IN STRAINATATE 4 LEI — 12 Pagini — Sâmbătă 2 Ianuarie 1926

ABONAMENTE
IN TARA—STRAIN.
Lei 180 | 3 luni | 380
» 350 | 6 » | 700
» 650 | 12 » | 1300

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE şi TELEFONICE

Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

ABONAMENTE la „VESELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călător." Câte 210 lei în ţară 450 lei în străin. pe an

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

TELEFON: Direcţia 13/72—64/64 Administraţia 13/71 Secretariatul de redacţie 56/43 Redacţia: Coresp. cu provincia 2/98—35/31

CALENDARUL ANULUI 1926

O problemă, care a preocupat în toate epocile pe astronomi şi fizicieni este aceea a spaţiului şi a timpului.

Problema nu s'a rezolvat de oarece şi azi astronomii şi fizicienii sunt împăţiţi în două tabere: unii, sunt partizanii spaţiului şi ai timpului absolut; alţii, sunt partizanii spaţiului şi ai timpului relativ.

Dacă spaţiul şi timpul sunt „absolute" ar trebui să existe în universul galatic puncte fixe de reper. Există asemenea puncte fixe? După matematecianul Neumann spaţiul este absolut şi ca să-şi justifice teoria el a imaginat ca punct fix de reper în universul sensibil, corpul Alfa. După alţi fizicieni şi astronomi timpul e şi el absolut şi ca să justifice teoria lor, au imaginat existenţa altor puncte fixe de reper în universul galatic.

Noi sesizăm în jurul nostru relaţiuni, iar nu lucruri **în sine de sine stătătoare. Timpul şi spaţiul, n'au o existenţă pur obiectivă.**

După astronomul danez, Tycho-Brache, timpul, ca şi spaţiul, sunt chestiuni convenţionale, simple puncte de vedere!...

Cu toate acestea, atât partizanii teoriei „absolutiste", cât şi partizanii teoriei „relativiste", sunt de acord, când fac experienţe şi observaţiuni, să raporte toate legile mecanice la stele presupuse fixe — pentru măsurarea spaţiului — şi la rotaţiunea pământului (în raport cu acesta) — pentru măsurarea timpului.

Toate acestea dovedesc nevoia ce o simte omul să creadă în existenţa absolutului; să admită legea inexorabilă, a succesiunii evenimentelor. Ori, această lege implică ideea de trecut, prezent şi viitor, adică a timpului „care curge" la infinit.

De aci s'a născut şi ideea reprezentabilităţii practice a măsurării timpului prin mijlocul calendarelor.

Descoperirea recentă a calendarului indian „Maya" dovedeşte că şi în epocile foarte îndepărtate preistorice, oamenii au simţit nevoia să măsoare timpul. Răsăritul şi apusul soarelui; mişcările aparente ale stelelor; schimbarea anotimpurilor; viaţa şi moartea, — toate aceste fenomene au oferit oamenilor ideea existenţei unei succesiuni a evenimentelor. Succesiunea evenimentelor implică ideea de spaţiu şi de timp; a infinitului şi finitului; a limitatului şi a ilimitatului.

*

Lăsând la oparte teoriile absolutiştilor şi a relativiştilor, privitoare la spaţiu şi timp, în zilele noastre am văzut cum o parte din populaţia ţării, indusă în eroare de unii propagandişti interesaţi să provoace dezbinări, crede că noul calendar ortodox îndreptat în ziua de 1 Octombrie 1924, ar zdruncina rânduelile stabilite de veacuri de biserica noastră.

S'a spus că acest calendar ar fi asemănător cu cel catolic (gregorian); că fixarea sărbătorilor, a posturilor, sau a praznicelor, ar fi în contrazicere cu tradiţiile şi datinele creştineşti etc.

De fapt, nu s'a schimbat nimic din rânduelile şi datinele noastre creştineşti, ci s'a îndreptat calendarul spre a fi un măsurător mai exact al timpului presupus absolut. Calendarul actual, prin suprimarea celor 13 zile în plus, făcută la 1 Octombrie 1924, are 7 ani seculari de câte 365 de zile şi 2 ani seculari de câte 366 zile; iar calendarul gregorian, în 800 de ani, are 6 ani seculari de câte 365 de zile şi 2 ani seculari de câte 366 de zile.

Acest calendar s'a apropiat de lungimea anului tropic (ceresc), de oarece e mai lung de cât anul tropic numai cu 2 s., 02 (o zi la 42.772 ani), pe când cel gregorian, a rămas mai lung cu 26 secunde, 02 (o zi la 36.000 ani).

Iată că noul calendar e mai exact decât celelalte calendare şi el se deosebeşte de cel uzitat de catolici, sau protestanţi. S'a pretins că nu trebuea îndreptat calendarul, după care au măsurat timpul veacuri de-arândul, creştinii ortodoxi.

S'a afirmat că în noul calendar ortodox s'ar fi schimbat rânduiala datinelor bisericeşti în ce priveşte fixarea sărbătorilor, a posturilor, a praznicelor etc.

Nu s'a schimbat nimic din această rânduială, de oarece sărbătorile, posturile, praznicele, pomenirile etc., au rămas neatinse.

Oare creştinii din primele veacuri după Christos n'au îndreptat şi ei calendarul Iulian — acelaş care l'am îndreptat şi noi în 1924 — în anul 325, **tot cu scopul de a'l apropia de anul tropic ceresc?** Dacă **Sinodul** dela Nicea din 325 a înlocuit ziua de 18 Martie prin 21 Martie şi a fixat Duminica în care creştinii vor serba Sf. Paşti, cu scopul de a avea un calendar mai bun şi Sinodul nostru ortodox a trebuit după 1599 ani, să îndrepte acelaş calendar, care avea 13 zile în plus şi deci nu mai putea oferi o măsurare bună a timpului, înlocuind ziua de 1 Octombrie 1924 cu 14 Octombrie 1924.

Oricât ar fi de convenţională măsurarea timpului, în viaţa practică ea are o importanţă covârşitoare. Îndreptarea calendarului nostru ortodox s'a impus DE NEVOIA MASURARII MAI EXACTE A TIMPULUI, DUPA LEGILE ASTRONOMICE. **Aceia cari cred că actualul calendar ar zdruncina rânduiala noastră tradiţională bisericească sunt victimele propriei lor ignoranţe, sau au dat ascultare cu prea multă uşurinţă vorbelor duşmanilor satului românesc şi ai bisericei noastre ortodoxe.**

R. ŞEIŞANU

LA MULŢI ANI!

AN NOU

Un an soseşte, — celalt piere:
Miraj în vecinicul pustiu,
In inimi — vecinica durere
Ce-i între leagăn şi pustiu.

Speranţe noui vin să se-aştearnă
Dar nici un gând nu se 'nfioară
In suflete mai mult o iarnă
Şi mai puţin o primăvară.

De teama clipei viitoare
Mă dau trecutului învins
Apun cu anul ce răsare
Trăind în cel care s'a stins.

Corneliu Moldovanu

1 IANUAR

Un ceas departe miezul nopţii bate;
I-ascult ecoul cum cu'ncetul moare...
In lume-acum e mare sărbătoare:
Un an s'a dus, şi altu'n loc răzbate.

Uitat, din trista mea singurătate,
Aud uratele triumfătoare,
Văd, roşii, feţele surâzătoare,
A „Reveillon-ului" solemnitate.

Sărbătoriţi-l, cum i se cuvine;
Sus cupele cu vin; şi toate pline!
Să cânte'ntr'una muzica măiastră!

Lăsaţi de-oparte a grijilor robie,
Şi beţi copii, nebuni de veselie, —
C'a mai trecut un an din viaţa voastră!

RADU D. ROSETTI

INSEMNARILE MELE

Oratorie

Nu-mi aduc aminte împrejurarea, în care d'Annunzio a făcut, cu mijloacele lui de inspirat şi de liric, de pe cea mai înaltă treaptă a lirismului, elogiul tăcerii. A făcut d'Annunzio un maestos discurs asupra farmecului tăcerii. Nu ştiu, de câte ori va mai fi vorbit de-atunci grandilocventul scriitor italian.

E sigur însă, că apelul său n'a avut ecou. Poate că nici nu l-a voit.

Cei cari n'au abuzat de oratorie, până la faimoasa laudă a tăcerii, fără îndoială, că şi-au continuat deprinderea. Oamenii de acţiune nu discursează. Ei citesc, observă, studiază, hotărăsc şi lucrează.

Mărturisesc însă, că recomandarea lui d'Annunzio, mi-a convenit numai a doua zi, după ce parlamentul nostru a luat vacanţă. Linişteа din palatul Camerei, mohorîta singurătate a Senatului m'au satisfăcut. Oratoria sgomotoasă, atacurile vehemente, întreruperile în larmă, agresivitatea personală sunt obositoare. Oratoria parlamentară degenerează adesea ajungând la situaţii identice acelora, când oamenii râd fără să aibă de ce, beau fără să le fie sete.

Dar se poate închipui un om politic tăcut, ori taciturn? Nici gânganii nu tac; nici cei cari nu ştiu ce spun, nu se înfioară de monstruozităţile lor verbale, ca să tacă.

Nu, între politică şi oratorie e o dependenţă, dela cauză la efect. Dealtfel nimeni nu poate tăgădui, că toţi oamenii politici de seamă au fost şi mari oratori. Şi de aci imboldul oratoriei: să vorbească mult, ca să ajungă oameni mari.

O, ce admirabilă situaţie ar fi, când toţi oratorii de azi ar ajunge oameni mari prin frumuseţea cuvântărilor, cari să cuprindă cugetare adâncă, sinceritate profundă şi lealitate pilduitoare. Să nu le fie vorba, ascunzişul ipocrit al cugetării făţarnice şi nici perdeluirea ignominiilor.

Dar ce-ar fi, dacă până atunci ar vorbi numai când au ceva serios de spus!

C. Cro.

„In lupta împotriva pasiunilor se pune la încercare forţa noastră de rezistenţă". (Ch. Richet).

In pragul anului nou

Fiecare început de an pune un semn de întrebare în faţa oamenilor. Sufletul omenesc stă pururea nedumerit în faţa necunoscutului. Viitorul enigmatic chinuieşte spiritul de curiozitate al lumii, dornică de innovări în toate domeniile.

E duhul prefacerilor, ce stăpâneşte pe oameni, societăţi şi popoare, pe fiecare cu destinul său, pentrucă nimeni nu poate sta altfel pe lume decât aşa cum l-a înfipt destinul în viaţă.

Iată pentru ce ne întrebăm logic şi firesc: Ce ne va aduce anul cel nou?

Destinul e marele nostru stăpân. El ne dă însă dreptul alegerii atunci când ne aşterne în faţă două drumuri. De noi atârnă pe care din aceste drumuri să mergem. Care e drumul cel bun, care cel rău?

Societăţilor ca şi oamenilor li se arată aceste două drumuri în faţă. Ţările care au nimerit pe drumul cel bun ajung înfloritoare, luminoase, centre de radiaţiune culturală, economică, artistică, pentru celelalte ţări.

Ţările, pe care întâmplarea şi nepriceperea lor le poartă pe drumul greşit, ajung să fie fântâni de apă moartă pentru ele, ca şi pentru celelalte ţări.

Nu e o simplă întâmplare că se nasc uneori — la un veac odată — spirite mari, genii creatoare şi constructive, profeţi şi apostoli, cari întrunesc caracterul unei epoci în puternica lor personalitate, sigiliul vremii lor. Aceştia sunt marii îndrumători, ajunşi la perfecţiune prin experienţa atâtor vieţi, veniţi pe lume cu misiunea de a ridica lumea până la ei.

Zile mari trăiesc popoarele astăzi. Nu e nevoe să ne întrebăm care-le va fi soarta ca mâine. E nevoe să le dorim însă popoarelor o altă parte de oameni superiori ca să trăiască libere şi cu vrednicie sub soare.

Oamenii superiori întruchipează integral aspiraţiile unui veac şi fac ca neamul lor să se potrivească acestor aspiraţiuni şi să-i urmeze pe calea ce duce spre perfecţiunea vieţii omeneşti.

Iată ce dorim noi patriei noastre, neamului românesc.

Sub cârmuirea unei pleiade de oameni aleşi, să mature putregaiul viciului, se restabilească ordinea în ţară, punând stavilă abuzurilor şi fărădelegilor, reaşezând la locul lor inteligenţa şi munca.

In puţine cuvinte, am schiţat aci un program de muncă, un steag de idei. O scriem aceasta în pragul unui an nou, cu convingerea că, dacă fiecare din noi, se va gândi la binele apropelui său, cu jertfa chiar a propriului său bine, nu se poate ca, prin însăşi această renunţare, să n'ajungă la desăvârşirea vieţii şi a firei sale.

Intr'adevăr, dacă fiecare din noi se va osteni pentru *ceilalţi*, e sigur că implicit şi ceilalţi se vor strădui pentru el.

Iată principiul solidarităţii în profundul său înţeles.

Fie ca, prin puterea oamenilor de treabă şi luminaţi ai ţării, anul 1926 să însemneze începutul unor vremuri mai bune pentru toată lumea din cuprinsul românesc.

Numai astfel România noastră va putea răspândi pe lume raze de civilizaţie, dreptate şi adevăr.

Leontin Iliescu

FILME

— Segălică, aşa să am bine dacă nu divorţez!

— De ce, Reghina?

— Am să-ţi zic de ce. Pentrucă eşti un mahăr şi eu vreau un bărbat cinstit.

— Şi pentru ce nu sunt cinstit?

— Pentru că mi-ai promis să mă duci la Tekirghiol şi m'ai adus la Călimăneşti.

— Ce să cauţi la Tekirghiol, când pe tine te dor rinichii?

— Nu vreau să ştiu. Erau de faţă şi mama şi fratele dela mama şi tanti Beti, când ai zis: Reghina, tu mergi dija la Movilă.

— Şi ce vrei să faci acolo?

— Să mă plimb pe plaje în pielea goală şi cu o bucăţică de tricou.

Segălică se dă 'ndărăt.

— Reghină, tu ai nebunit!

— Nu este adevărat. Toate colejele de şcoală îmi scriu că aşa e moda pe plaje.

Reghina pleacă ochii:

— Cu aşa un corp frumos, de ce să nu fiu şi eu la mare?

Ea plânge şi Segălică, înduioşat, nu poate să închidă ochii toată noaptea. Pe când nevasta suspină în somn, el aprinde lampa şi se gândeşte. Tocmai spre dimineaţă adoarme, liniştit de o idee.

A doua zi, cumpără două tricouri fără mâneci şi cu pantaloni de trei degete.

Reghina surâde şi amândoi apar pe malul Oltului, îşi moae degetele picoarelor în apă, se'nvârtesc în sus şi în jos, urmăriţi de privirile curioase ale publicului.

— Reghina, pupă-mă peste obraz, zice Segălică satisfăcut. Ai văzut cum ştiu eu să-ţi fac plăcere! Nici n'ai plecat din Călimăneşti şi eşti deja la Movilă!

Ea se strânge de umărul lui şi tresaltă de bucurie, văzându-se privită de atâta lume.

Dar după masă, iar se'ncruntă.

— Ce ai? o mângâe Segălică.

— Eu vreau să merg la Movilă! Uite ce scrie Raşela: acolo se danseazâ pe plaje.

— Putem să dansăm şi noi.

— Da, dar ei au muzică!

Vinele svâcnesc sub carnaţia-i albă, şi Reghina se roşeşte de plăcere şi necaz, admirând ilustrata care înfăţişează un shimmy pe plajă.

Ea adoarme iar suspinând. Segălică veghează din nou şi se gândeşte până ce altă idee îl ajută.

Când se duc a doua-zi la Olt, având numai câte o ciosvârtă acoperită de tricoul albastru tivit cu galben, el desface pachetul dela subţioară, pune pe pietriş un gramofon şi-i dă drumul.

Segălică şi Reghina joacă shimmy.

Imaginaţia ei tot mai aprinsă imprimă mişcărilor un ritm insinuant, pe când el, ca să nu se lase mai pe jos şi pus în mişcare de fierbinţeala corpului ei ca de un motor misterios, o înlănţue din ce în ce mai strâns. Ochii Reghinei s'au închis pe jumătate şi încep să vadă marea în locul râului. Ea e fericită, el încântat.

Dar un glas îi smulge brutal din visul acestui dans.

— Unde vă treziţi aici?

Unul din spectatorii de pe mal s'a coborît, a înhăţat gramofonul, l-a aruncat în apă şi a plecat tacticos.

— Şi tu nu zici nimic? exclamă Reghina.

— Eu sunt civilizat. Nu vreau scandal.

— Dar ne-a făcut de râs!

— Lasă că-l righilez eu. Dar fără gălăgie. N'ai văzut că nici statele nu se mai bat? Se duc la Jeneva, la Locarno, şi se judecă. Il dau în judecată.

Peste câteva zile, la judecătoria respectivă se înregistrează acţiunea lui Segălică, cerând opt mii de lei despăgubiri pentru gramofonul aruncat în Olt.

Doi martori ascultaţi de judecător fac dovada acţiunei.

— Ce-aveţi de zis în apărare? întreabă magistratul.

— Găsesc că am avut dreptate să fac ce-am făcut. Era imoral să se prezinte dumnealor aproape în pielea goală şi să se dea la jocuri lascive în faţa trecătorilor. Am fost indignat!

— Este o explicaţie, dar nu este o justificare. Trebue să dovediţi lipsa de pagubă.

Pârâtul se gândeşte un moment şi pe urmă cere contra probă.

La termenul următor, doi martori depun că Segălică, după ce a plecat lumea, a scos din Olt gramofonul, care cânta şi mai bine, fiindcă-l spălase apa.

Faţă de această puternică dovadă, acţiunea fu respinsă ca neîntemeiată, cu cheltueli de judecată.

Segălică, uimit, se'ntreabă şi astăzi cum a devenit cazul, iar Reghina îl ceartă mereu.

— Zi-mi ceva: de ce eşti tu aşa un prost, ca să pierzi şi gramofonul şi procesul?

Don José

JOCURILE DE NOROC...

de Charles Richet

„Jucătorul spune: „pot într'o oră să câştig ceeace o muncă continuă de 6 ani nu mi-ar putea procura". Şi această speranţă, care adeseori se îndeplineşte, îl absoarbe! El pierde tot simţul realităţii. Probabilitatea pierderii, care îl va ruina, păleşte în faţa probabilităţii câştigului, care poate să-l îmbogăţească.

In tot cazul pentru jocurile de noroc mi se pare că victoria e mai uşoară dacă te abţii cu desăvârşire de a juca".

LIPSA DE VOINŢA

„A nu avea voinţă, a dormi când trebue să fi activ e un rău comun multor oameni, tuturor aproape, mai mult sau mai puţin, căci toţi avem demonul lenei înfipt în creerul nostru. La unii, această absenţă de voinţă şi de energie e adeseori împinsă atât de departe că ea ajunge aproape patologică. Medicii i-au dat un nume: *abulie*, neputinţa voinţei.

Aci, stăpânirea de sine nu consistă de a te opune instinctelor inferioare şi pasiunilor funeste, dar de a învinge inerţia gândirii şi desgustul pentru acţiune".

Lămuriri asupra dreptului episcopal de a-şi pedepsi creştinii

de VARTOLOMEU
Episcop al Râmnicului Noului Severin

PUŢINA ISTORIE

Nedumeririle sgomotoase ale câtorva d-ni senatori, şi mai ales numeroasele întrebări ce ne vin din partea marelui public, ne-au convins, că poporul nostru nu prea are idee, despre puterea şi dreptul Episcopului ortodox de a-şi pedepsi creştinii.

Ca primul Episcop, cu care s'a deschis la noi această chestiune, ne vedem îndatoraţi să-i înlesnim publicului, în privinţa aceasta, următoarele lămuriri:

Dreptul Episcopului ortodox de a-şi pedepsi credincioşii din Eparhia sa, este înrădăcinat în Biserica noastră, cu puteri, cari nu se mai pot clătina. Ca principiu, el este consfinţit de însăşi sfânta Scriptură a Noului Testament. Ca regulă juridică, el este pecetluit de sfintele canoane. Ca normă de urmat, el este cimentat în tradiţiile sfintei noastre Biserici de însăşi practicile sfinţilor Părinţi, cum şi de uzul comun şi permanent al întregei Ierarhii creştine ortodoxe. In fine, ca trebuinţă organică şi ca mijloc de acţiune pentru atingerea scopurilor educative ale Bisericii, el este un adevărat factor constitutiv al însăşi fiinţei sociale, a sfintei noastre Biserici. Autori celebrii şi normativi de drept bisericesc, ca ortodoxul Milaş, în dreptul său bisericesc pag. 310, ca romano-catolicul E. Valton, în Dictionaire de Théologie Catholique din 1912, pag. 1734—1744, ca în fine marele savant al dreptului bisericesc, şi ortodox şi romano-catolic Hefele în Histoire des Conciles, pag. 550—553 vol. I, retradusă în franţuzeşte din nou cu începere din anul 1907, susţin cu toţii, în scrierile lor, aceste vederi ale noastre.

Intr'adevăr,—în sfântul Evanghelist Matein, Mântuitorul însuşi îi recunoaşte sfintei sale Biserici dreptul de a-şi pedepsi credincioşii, în caz de abateri, poruncindu-i în cap. XVIII v. 17 „să-i lepede pe cei abătuţi din sânul ei, ca pe păgâni şi vameşi". La rândul său, sfântul Apostol Pavel, care fu cel mai divin interpret al sfintelor Evangheliii, a statornicit în Epistola sa I-a către Corinteni cap. V v. 5, dreptul ierarhiei creştine „de a da Satanei spre pieirea trupului, pe unul" ca păcătosul mirean dela Corint, de care sfântul Apostol vorbeşte aci, conchizând la v. 13 al aceluiaş capitol, cu următoarea poruncă de cuprins general: „Deci, scoateţi afară pe cel rău, dintre voi înşi-vă", după ce i-a lămurit Bisericii la v 11 acelaş capitol, că sub numele de mirean „rău", el înţelege pe creştinul „desfrânat, lacom, închinător la idoli, batjocoritor, beţiv sau răpitor; cu care voi, — le porunceşte el creştinilor — să nici nu mâncaţi". Asupra acestei învăţături, sfântul Apostol Pavel a revenit apoi de mai multe ori în cuprinsul celorlalte Epistole ale sale, ca de pildă în II Tesalonicieri cap. III v. 6 şi 14.

Porunca şi învăţătura aceasta, cârmuirea bisericească a depus-o chiar din timpul sfinţilor Apostoli, în canoane, adică în codul juridic al Bisericii, unde o găsim formulată, în modul cel mai riguros, ca regulă de drept chiar în următoare canoane ale sfinţilor Apostoli 10, 11, 12, 13, 32 etc. şi repetată în canonul 5 al Sinodului I-iu ecumenic dela Niceia din 325 d. H., cum şi în alte canoane ale Sinoadelor ecumenice posterioare. Din toate aceste canoane, pe care Biserica ortodoxă le păstrează neatinse, ca autoritate şi aplicaţie şi azi, — şi le va păstra deapururi — reiese limpede, că dreptul Bisericii, de a-şi pedepsi mirenii abătuţi, era aşa de obişnuit şi de înrădăcinat în practica bisericească generală că nici nu mai se simţea nevoia de a-l mai defini juridiceşte sau doctrinal, ci numai de a se determina, prin canoanele indicate, modul şi întinderea aplicării lui.

CINE L-A APLICAT?

Se pune întrebarea însă, care a fost elementul reprezentativ al Bisericii ortodoxe, care l-a aplicat: Comunitatea creştinilor, sau Episcopul? Desigur, că Episcopul; pentrucă singur el este reprezentantul, care a primit direct dela sfinţii Apostoli, şi prin ei dela Insuşi Mântuitorul Hristos, atât puterea cât şi darul „de a lega şi de a deslega" în numele lui Dumnezeu, toate cele de pe pământ privitoare pe biserică.

Dreptul şi puterea deci de a le aplica mirenilor, pentru abaterile lor bisericeşti, pedepsele canonice cuvenite, nu-l are în Biserica ortodoxă decât Episcopul prin delegaţia căruia se dau de preoţii duhovnici însăşi epitimiile sau pedepsele dela spovedania mirenilor. Şi cum că lucrurile în Biserica otodoxă s'au înţeles aşa, şi nu altfel, ne-o dovedeşte însăş istoria generală a acestei biserici, unde Hefele ne arată la pag. 550 din opera citată, că sf. Atanasie cel Mare a lepădat din Eparhia sa, ca episcop, pe un guvernator al Libiei;; că sf. Teofil de Alexandria a lepădat din Biserică în Eparhia sa, pe aşa numiţii „fraţi lungi", de care ne vorbeşte într'o scrisoare a lui Sfântul Vasile cel Mare; că în fine Episcopul Sinezie, din Ptolemaida, care era însurat, şi deci fără titlu de sfânt, a lepădat şi el din biserică pe guvernatorul Andronicus al Pantopolei, etc.

Aşa stă, doctrinal şi juridiceşte, chestiunea dreptului episcopal de a-i lepăda din biserică, pe creştinii cari se fac vinovaţi de abaterile indicate la v. 11 al cap. V din I Corinteni, de către sfântul Apostol Pavel. „Dar aceasta e nemai pomenit de medieval", ni se va răspunde, desigur, de către opinia publică modernă, atât de pornită şi de înrâurită cu tot felul de emancipări. Nu e medieval, ci e ceva mai vechi, şi anume e cu desăvârşire antic. Dreptul acesta există, după cum văzurăm, din vremea sfinţilor Apostoli, atât ca învăţătură, cât şi ca regulă juridică sancţionată de Biserică şi aplicată de Episcopi.

„Prin urmare, trebue părăsit cu atât mai mult; şi cel puţin astăzi în zilele noastre de libertate şi lumină deplină", va zice mai departe opinia publică modenă. Da, dacă, din nenorocire pentru cei ce cugetă aşa, însăşi această libertate şi lumină deplină nu ne-ar arăta, că Bis rica care trebueşte deapururi luată drept model de urmat, nu este cea de azi, ci cea din epoca veche, în care ea s'a înfiinţat de Mântuitorul Hristos şi de sfinţii săi Apostoli. In vremea aceia antică, a lucrat la întocmirea şi la regulele sfintei noastre Biserici, însăşi Dumnezeirea, prin Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi prin Sfântul Duh, pe care Mântuitorul l-a trimis deadreptul sfinţilor săi Apostoli în Duminica numită „a pogoririi Duhului Sfânt". Biserica ortodoxă deci, îşi are adevărul de care se conduce, nu înainte, ca cultura modernă, care şi-l caută mereu prin evoluţiuni şi revoluţiuni, ci în urmă, în trecutul ei, de unde ea îl suge necontenit şi şi-l duce înainte prin tradiţiuni.

Iată, cu adevărat ceea ce ne deosebeşte, sub raportul mentalităţi şi al atitudinilor de urmat pe tărâmul credinţei pe noi cei bisericeşti, de modernizările de azi şi de cugetul laic. Şi ceea ce ne motivează şi ne îndreptăţeşte în acelaş timp, pe noi cei bisericeşti să ne identificăm cu o astfel de mentalitate, este convingerea noastră intimă cum că Iisus Hristos, întemeitorul Bisericii creştine, a fost cu adevărat Dumnezeu-Fiul, ale cărui învăţături sunt adevărate şi eterne ca şi Dumnezeirea, adică în neputinţă de a se schimba sau de a se modifica cu vremea, ca cele omeneşti. Biserica antică deci este pentru noi creştini, şi în deosebi pentru noi ortodoxii de Răsărit, singurul nostru depozit de adevăruri mântuitoare; şi schimbările sau abaterile de la aceste antice adevăruri, care ni se cer de mentalitatea modernă, noi le numim erezie, sau cel puţin nepricepere şi scepticism religios, şi le lepădăm ca pe o otravă de suflet.

*

In numărul viitor, sfârşind, voi răspunde la alte obiecţiuni.

Cronica fantastică

Fabulă de Anul Nou

Sus, în vârful unui brad,
Un ostaş, răcan ca grad,
Un soldat de cositor,
Sta trufaş, băţos, solemn.
Când zări că lângă el
Sta şi'un cal roib mititel,
Un căluţ frumos de lemn,
Se resti şi'l luă la zor.
—„Ce caţi gloabă tu aici?
„Cum putuşi să te ridici
„Pân, la mine? Eu sunt om.
„Pot să mă urc într'un pom,
„Cum un vultur poat'să sboare,
„Dar tu, cu patru picioare,
„Tu, netrebnică mârţoagă,
„Cum ajuns-ai aci oare?!".
Pe roib tonul aspru'l doare
Dar blajin totuşi se roagă:
—„Dacă n'aşi şti că se cade
„S'am respect pentru soldat,
„Apoi şi eu, camarade,
„Cam aşa te-aş fi 'ntrebat:
„Cum în pom s'a pitulat?
„Un flăcău voinic, ostaş?!
„Asta-i faptă de om laş,
„Dar, e-un pom de Anul Nou,
„Şi'ntre noi cată să fie
„Bunăvoie şi frăţie,
„Ca să facem bucurie
„Pruncilor cari-or să vie
„Ca să capete-un cadou".
—„Eu 'n războiu luptai vitează!"
—„Dar şi calul a fost breaz!",
—„M'am purtat ca un erou!"
—„Ah, vor scri hrisoavele,
„Şi'n veci martore-or să stee:
„Mii de cai lângă transee
„Şi-au lăsat potcoavele!"
—„Eu slăvit sunt cu dreptate!"
—„Da, dar cine calului
„I-a 'nălţat cindva statui?!..
„Potoleşte-te, fârtate,
„Şi d'ai uitat din păcate
„Vorba veche, să ţi-o spui:
„Calul cu ostaşu'i frate".

George Ranetti